

Portó

Egy ideje már nem is emlegetjük, mint annak előtte, hogy a Magyar Posta valamikor világhírű volt. Felnőtt csaknem egy nemzedék, amelyik már nem is reklámálhatja, nem ismervén, azt az időt.

Hogyan veszett el a hírnév, azt ne ismételjük.

Hogyan lehet visszaszerezni?

A napokban kellemes meglepetés ért. Franciaországba feladott levelem miatt kaptam egy lapot, miszerint a „levélpostai küldeményre 4 forint helyett csak 3 forint értékű bályeget ragasztott. A küldemény külföldön történő megportózásának elkerülése végett — az ön érdekében — a hiányzó díjat pótoltuk. Ezzel az értesítéssel beszedett összeg (1 Ft) a pótoló díj kiegyenlítésére szolgál. Postahivatal, Budapest 72.”

Köszönet a 72-es postahivatalnak!

Nemcsak a meghitelezett 1 forintért, hanem a kellemes meglepetésért: így is lehet segíteni. Pedig az én egy forint hibám a postának — ügyintézés, lapfeladás, kézbesítés — legalább 2 forintba került...

Sz. M.

Bernarda Alba háza

Lorcát játszott Szegeden a szabadkai Népszínház

Férfi egy szál sincs Federico Garcia Lorcanak ezen a színpadán. Mindössze a „tákarásban”, valahol a színpad falak mögött, Bernarda házában udvarán. Esténként onnan a kertek alján, a hozományvadászok rossz lelkiismeretével, karját az elsőszülött csúnyácska örökösnek, testét a legifjabb szép szűznek, Adélának kínálja, nem viszontzatlanul, amiképpen természetesen rendje ez a dolgoknak, ha az ember esztét és vágyait különutakra tereli a feudális morál. Pepe Romano, a szereplő nélküli szerep, mégis olyasfajta lényeges alakja, mozgatója a darabnak, mint mondjuk a portici néma, Auber operájának címszereplője, aki érthetően szokatlan módon egyetlen hangot sem énekel.

Nem utolsósorban Pepe Romano inkognitóján okán rendkívüli vállalkozás a Bernarda Alba háza. Amivel csüörtök este a szegedi Kisszínházban vizsgázta a miénk jugoszláviai vendégjátékát hétfőn volt. Az ember tragédiája a szabadkai Népszínház magyar tagozata. Egyfelől: önmagában nehéz kenyér tizenegy nőszerepet kiosztani az „egészen hivatásos” színházaknál is. Másfelől: a drámai anyag sűrítettsége, erősen balladisztikus lejtése, sokkolóan fülföld, egynemű hangulatszippantása, Lorcanak a dramaturgiai szerkesztés mérészen átfestő költészete olyan stiláris leckét ad, ahonnan a nagy színészegeknek szinte nélkülözhetetlenek. És ilyenekben a rokonszenves szabadkai társulat sem dűskál. Az övezgésre futott Bernarda zsarnokságának árterében öt lánya vetéll el a boldogságot, fiataláguk virága hervad el, a holt napi kitörések reménye fut zátonyra, s bár a maga módján lázadna mind, tenni csak egy tud, Adéla. Akinek a görög tragédiák mintájára éppen ez a reménytelen próbálkozás okozza vesztét, értelmetlenül-értelmes (mert önpusztításában fölrazó, lázadásra ingerlő) halálát.

Öszintén megvallva sokáig zsenvtelenül, közömbösen kellett szemlélni Hupkó Istvánnak áttetsző, amorf kagylóhéjakból kibélelt színpad-üszleteit. A gyár kötelezően sőt egyenruháihoz (Ana Atanackovics jelmezei) hiányzott róla az előadás hangvételét azonosítással vagy kontrasztjaival erősítő színhatás. Csak a harmadik felvonásra tört át mögüjük a rendezői ötlet, a lányok szabáinak hátsó megvilágításakpr: ez a teljes harmadik rész, visszamenően, a rendezésben is rehabilitálja az előadást. Leonardo híres festményének, Az utolsó vacso-

rának képi asszociációja a ljubljani vendégrendező Marjan Bevk jeles leleménye. (Akad viszont néhány slamposság is. A színpadon előbortorkáló öregasszonyt úgy tünteti el, hogy sötétet teremt. Vagy: a mérész öltözött Adélat figyelmezteti nővére, jaj neki, ha így látja az anyjuk, aztán bejön Bernarda, a lány otfelejtje magát előtte, szerencsésre észre sem veszik, ami perze dramaturgiailag kizárt.) Erős dikciójú, nagy formátumú színészek híján sem távozott elégedetlenül a szép számú publikum. Mindenekelőtt Jónás Gabriella tetszett (a jó emlékezetűek megőrizhették diploma-előadását, amit társulata éppen a szegedi nagyszínházban tartott nemrégiben, a Kaukázusi krétakörrel). Adélája a zárdaelet mázsányi nosztalgiait röptik föl nagy belső tűzzel, nőies ragyogással. Bernarda tömbből faragott, rigorózus, kegyetlen asszony, a hamis látszatot őrizni matriarchális öröksége: Karna Margit érzéketlen, hűvös szerepjátéka megvillantotta rideg vonásait.

Nikolényi István

Kiállítások

A szegedi képzőművészek tavaly mutatkoztak be Pécsen, ennek viszonzásaként mos a pécsi művészcsoporthatározat rendezik meg a Móra Ferenc Múzeum Képtárában: a 24 pécsi művész kiállításának ünnepélyes megnyitója vasárnap délelőtt 11 órakor lesz: Papp Imre, a pécsi városi tanács elnökhelyettese mond megnyitó beszédet, közreműködnek Bart István (Liszt-díjas) és Bizse Agnes fuvolaművészek.

Ugyancsak holnap, vasárnap nyílik Kátai László tárlata a Bartók művelődési központ pincklubjában. A festménykiállítást — amely július 25-ig látogatható — délután 4 órakor nyitja meg Weninger Richárd.

A Csongrád megyében működő képzőművészeti körök kiállítását Szentesen, a Mór Zsigmond művelődési központban rendezik meg. A kiállítás meghívott résztvevői a Bartók Béla Grafikai Stúdió (Szegedi Bartók művelődési központ) tagjai. A kiállító tiz képzőművészeti kör közül négy szegedi: a November 7. művelődési központ és a Vasutas művelődési ház, valamint a Fegyveres Erők Klubja „Derkovits” képzőművészeti köre, és a szegedi postaigazgatóság. A július 3-ig megtekinthető tárlat megnyitója vasárnap délelőtt 11 órakor lesz: Barna László, a megyei tanács művelődésügyi osztályának helyettes vezetője nyitja meg.

Hódmezővásárhelyen, a Toronyai János Múzeumban Kiss György kiállítását rendezik meg. Vasárnap délelőtt 10 órakor nyitja a kiállítást Pogány Gábor művészettörténész.

Filmfesztivál

Október 13—16. között rendezik meg a díjnyertes amatőrfilmek harmadik nemzetközi fesztiválját Győrött. Eddig 25 ország jelentette be részvételét három kontinensről. Az európai országokon kívül filmeket várnak Japánból, Törökországból, az USA-ból és Kanadából.

Zöldségről, gyümölcsről

Ár és minőség

12. Szeretném elkerülni a látszatát is annak, hogy a kereskedelmi ellenőrök zöldség és gyümölcs iránti érdeklődésének fokozódásához az újságíróknak bármilyen közbe lépése. Azt sem érdemes gondolni e cikk elolvasása közben, hogy most majd általános rend lesz a zöldségkereskedelmünkben, mert több újság is beletekintett és amit látott, kitegette. Meg kell mondanom, szkeptikus vagyok, magam sem hiszem, hogy rend lesz, bár nagyon óhajtanám. Az újságnak egyébként szakembere nincs arra, hogy külön ellenőrizgessen, de szükség sincs rá. A kereskedelmi ellenőrök éppen úgy pásztázzák a boltokat, mint a villamosok és autóbuszok ellenőrei, és legalább annyi szabálytalanságot észre is vesznek, mint máskor. Mert van szabálytalanság, sok.

Korom Dezsőhöz, a városi tanács vb kereskedelmi osztályának munkatársához és Kurucz Árpád társadalmi ellenőrhöz csatlakoztam csütörtökön, s amíg ők napi munkájukat végezték, hol őket, hol a boltosokat figyeltem. Amit láttam és amit mellé gondoltam, azt jegyezgettem csak föl, de ez a följegyzés nem akarja pótolni a jegyzőkönyvet, és nem is azt ismétli hangosan.

A Kiskörút és a Tolbuhin sugárút sarkán levő, szinte mindent árusító kis boltba mentünk először. Állványra rakott zöldségládák fogadják itt a belépőt kétoldról is. Az ellenőrök megjegyzik, hol nincs árcédula — lehet, hogy a szél fújta le, vagy a vásárlók verték le — bent megkérdezzük, mennyibe kerül a sárgarépa és a borsó, és rögtön megállapítják, egyik sem ér annyit. A sárgarépa 3,60-ért adják, de vékony is, fonnyadt is, jegyzőkönyvbe került. A zöldborsónak 9,60 az ára, az aznapra hivatalosan meghir-

detett 8 forint helyett, de fellet sem éri. Egy hete várja a vásárlót, nem csoda, nem is nyúl hozzá senki.

Ellenőri bogarászás után hamar kiderül, ez a bolt ritkán él avval a lehetőséggel, hogy naponta csökkentse úgy az árat, ahogy a zöldség romlik. Aztán hirtelen kiderül, hogy papíron majdnem mindent jól csinálnak, a borsó ára egy kis fűzetben 9,60-ról leesett 4 forintra, de ezt a „leírás”, úgy látszik, nem a fogyasztóknak szánták, mert a most már 4 forintos, de így is rossz borsót változatlanul 9,60-ért árulják. Azt hiszem, a jegyzőkönyvben ezt olvasva külön dolga lesz annak, aki a feleséggel együtt a boltba megy. Sárgarépa, borsó: árdragítás, és ezt a boltostörvény szigorúan bünteti.

Hadd mondjak el most egy csöpp ügyet is. Csak azért, mert a kicsiben sokszor jobban meglátják, amit a nagyban elteveszhet a figyelem. Ot esomó kaprot kaptam a bolt, azzal a külön utasítással, hogy csináljon belőle ötvenet, és árulják forintért csomóit. Az első szó az öröme, lám ilyen apróságot is lehet kapni. Nézegettük a kaprot, és egyetértettünk: ebből ötven esomót nem lehet kihozni, annyira fonnyadt és gusztustalan. Kanorúgyben kapóra jött a ZÖLDERT egyik embere.

— Szereti ön a kapormártást?

— Igen. Nagyszerű étel.

— Még mibe érdemes kaprot tenni?

— Tékfőzelékbe, savanyított uborkába, kinek-kinek ízlése szerint.

— Ön ebből a csomóból melyiket tenné bele a kapormártásba?

— Hát, ugye, nem értek hozzá, lehet, hogy ez már nem friss, arra talán nem is lenne jó.

— Tökzönjük, az ön vállalat, a ZÖLDERT hozta a kaprot. Ha mi mondtuk volna, hogy nem jó, talán el se hinné.

Tartozunk az igazságnak ennyivel: volt közte olyan szál is, ami még jó volt. Nem kellett kérdezni, a boltos maga mondta, visszaküldi, nem hajlandó árulni. A legtermészetesebb döntés: ha rossz a portéka, vissza a földönak!

— Nem ilyen egyszerű — mondja a boltos. — Én „feketelistán” vagyok a szállítóktól. Megmértem mindent, megszámolom, meg is nézem, hogy jó-e. Sokszor mondják rá, majd meglátom mikor kapok én legközelebb árut. Nem nagyon ugrálhat a boltos.

Tíz óra körül érünk az ÁFESZ Petőfi sugárúti zöldségboltjába. Tele a bolt zöldséggel és vevővel, de árcédula sehol.

— Szabálytalan, tudom, de nem volt időm rá, sok a vevő — így védekezik a boltos.

Az ellenőrök kiderítik, hogy az az újkrumpli, ami tíz forintos lehetne, tizenegy, amelyiket 4,60-ért lenne szabad árulni, 6 forint, a zöldborsó 8 forint helyett itt is 9,60, de zsákba kötve áll az ajtó előtt: küldik vissza, mert megvénült unalmában. A kelkáposzta 8,80, de abból sincs kedve főzni egy háziasszonynak se: nagyon régi ez is. A boltos szerint a ZÖLDERT hozta.

Nem folytatom tovább, annyi biztos, ide se hiába jöttek az ellenőrök. Leírom mégis a vásárló asszonyok véleményét is: szeretnek ide járni, mert mindig jobb a

zöldség itt, mint másutt. És a boltosra is azt mondták, rendes gyerek a Sanyika.

Összegezzük az eddigieket annyival, hogy zöldségboltosnak lenni nagyon nehéz. Az egyik üzletvezető helyettes havi 2200-ért állja a vevők és az ellenőrök ostromát. Rákérdezzem a sokszor emlegetett ösztönzőkre, azt a feleletet kaptam, hogy negyedévre 426 forintot kaptak, és hárman osztottak rajta. Első szavam tehát az elismerés, a m' k: a sokat emlegetett és a vásárlók által soknak tartott árrésből, ha már megvan a boltosoknak többet adnék.

Mindez azonban nem menthet föl az árdragítás vadja alól senkit. Jó pénzért jó portékát vár a vevő. Úgy tudom, a számonkérésnek ilyen fokozatai vannak: vállalati hatáskörbe utalja az ellenőr, szabálysértési eljárást kezdeményezés súlyos pénzbírsággal, vagy az lesz a vége, hogy elbúcsúznak attól a boltostól, aki rosszul számol.

Teljesen egyetértek avval a gyakorlattal, hogy a kis-kereskedőt felelősség terhelt akkor is, ha ő már fonnyadt, ehetetlen árut kap. Ne vegye át, küldje vissza, vagy kínálja olyan árt, amennyit még ér. Ha már kiteszi a pultra, fölkinálta eladásra. Akkor is árt drágít, ha senki nem vesz belőle.

Hadd mondjam azonban különvéleményemet is. Ha szabálysértő a kereskedő, mert rossz a zöldség a polcon, legyen szabálysértő az is, aki odahozta! Allítsák meg a zöldséget szállító autót is, mászanak föl rá az ellenőrök, vessék össze ott a számlákat és a ládákat. Annyi panaszt hallottunk már évek óta, joggal vagy alap nélkül, ideje lenne hivatalosan tisztázni: elhagyja-e fonnyadt, rossz zöldség a nagykereskedelem raktárát, és eljut-e a boltokba. A boltosok szerint igen, a nagykereskedelem szerint nem. Utközben könnyű tisztázni. Ha fölkinálja a nagykereskedelem eladásra magasabb áron, ami rossz, mint amennyit ér, miért ne lehetne ez is legalább szabálysértés? Tisztesség dolgában nem lehet különbség kiskereskedelem között. Akkor sem, ha fél marék kaprotól van szó. Meggyőződésem, ilyen módszerrel a vásárlók sorozatos bosszantásának egyetlen hét alatt véget lehetne vetni. Igazat adok természetesen a nagykereskedelem embereinek is: a termelőtől is annyit vegyünk meg, amennyit valójában ér. És ha a láda aljára sokkal rosszabbat rak, mint a színére, a szándék világos, be akarta csapni a kereskedőt, és a kereskedő közvetítésével a vásárlót. Miért ne lehetne ez is szabálysértés?

Még egy gondolat. Jó két hónapja már, hogy kiderült, elszámítottuk magunkat. Több krumplit hoztunk be külföldről, mint amennyire szükségünk volt. Örvendete-sen esik az újkrumpli ára, a régi már nem is nagyvona keresik. Sajnálom mégis, hogy öt forintos áron ment ki a divatból a régi. Ha soha volt belőle, és ezt már régóta tudjuk, miért nem adtuk olesóbban? Ezt sem most mondjuk először lapunk hátsólapján: sok mindent megtesz alkalmanként a kereskedelem, csak lefelé ne menjenek az árak. Központi intézkedésre lett volna szükség.

Horváth Dezső

Útlevel-útmutató

Itt az idegenforgalmi idény, sokan utaznak külföldre is, az útlevelügyekben viszont nem mindig tájékozottak az érdekeltek. A kiskörú gyermek útlevelkérelméhez, amennyiben nem a szülei, vagy csak a szülő egyikével utazik, mellékelni kell a szülői felügyeletet ellátó szülő vagy a kiskörúval nem utazó másik szülő beleegyező nyilatkozatát; e nyilatkozat hiányában az útlevel nem adható ki.

A Belügyminisztérium igazgatásrendészeti csoportfőnökség útlevélosztálya bármely kérelmet elbíráltat. Kizárólagos hatáskörébe tartozik a szolgálati útlevel, a szolgálati hajós útlevel, a konzuli útlevel és a hazatérési igazolvány iránti kérelem elbíráltása.

Állítja ki a külföldön élő magyar állampolgár konzuli útlevelét is.

A kérelmeket általában az útlevel kiváltására jogosult — a felsorolt — szervekhez kell benyújtani. A kivételek a következők: a végleges külföldi letelepedéshez szükséges kérelmet vidéken az állandó lakóhely szerinti megyei rendőrfőkapitánysághoz, az előzőekben felsorolt szocialista országok kivételével magánútlevel esetében Budapesten az IBUSZ útlevel- és vízumosztályához, vidéken a megyei IBUSZ-irodához, utazási iroda által szervezett társasutazás esetén a szervező utazási irodához kell benyújtani; a külföldön élő magyar állampolgárnak konzuli útlevel és végleges hazatérési engedély iránti kérelmét az állandó lakóhelye szerinti illetékes külképviseleti szervnél kell benyújtania. Az útlevelkérelem elutasítása esetén — a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül fellebbezés lehet benyújtani az elutasító határozatot közlő szervhez.

Érvényes útlevellel ismételt kiutazáshoz kiutazási engedély szükséges. Ebben az esetben az is az ismertetőit rendelkezések az irányadók. A kérelemhez csatolni kell az útlevelet, fényképre és életrajzra azonban ilyenkor nincs szükség.

A járási, városi, fővárosi kerületi rendőrfőkapitányság bírálja a Bulgáriába, Csehszlovákiába, Jugoszláviába, Lengyelországba, az NDK-ba, Romániába és a Szovjetunióba szóló útlevel- és csoportos útlevelkérelmeket, továbbá a kishatárforgalomban a határátlépési engedélykérelmeket. A felsoroltakon kívül más államokba szóló magánútlevel- és csoportos útlevelkérelmeket az illetékes rendőrfőkapitányság bírálja el. A Magyar Népköztársaság külképviseleti szerve